

Streszczenie

Lasy bukowe są roślinnością potencjalną dla niżu Polski oraz regla dolnego w górach. W wyniku intensywnej działalności człowieka ich areal znacząco się skurczył, a te które przetrwały, pozostały pod intensywnym wpływem presji człowieka. Jedyne niewielkie fragmenty buczyn objęte są ochroną obszarową, która zapewnia ich wyłączenie z produkcji leśnej. Tego typu zbiorowiska są przedmiotem niniejszej pracy.

W obrębie terenu Sudetów i jego Przedgórze wyznaczono 8 obiektów badawczych, w obrębie których występują 2 płaty kwaśnych buczyn ze związku *Luzulo-Fagion* i 7 płatów zbiorowisk żyznych buczyn ze związku *Fagion sylvaticae*. Założeniem pracy badawczej jest analiza porównawcza zdjęć fitosocjologicznych z okresu 1960–2000 względem ich rewizji w latach 2014–2015, w celu wyszczególnienia tendencji dla całego zbioru buczyn oraz odnalezienia przyczyn tych zmian. W analizie zostało uwzględnionych 312 zdjęć fitosocjologicznych. Wyniki pracy dotyczą czterech aspektów: pokrycia warstw roślinnych, różnorodności gatunkowej, składu florystycznego i warunków siedliskowych. Najważniejszą rolę w obrębie pierwszego z nich odgrywa zaniechanie użytkowania gospodarczego omawianych zbiorowisk, w wyniku którego doszło do wzrostu zwarcia warstwy drzewostanu i krzewów, co z kolei wpłynęło na spadek pokrycia warstwy zielnej. Różnorodność roślin naczyniowych w zależności od badanej powierzchni, wykazywała wzrost lub spadek (zwłaszcza w grupach gatunków cienioznośnych oraz nitrofilnych i siedlisk żyznych). Za czynnik powodujący spadek uznać można przede wszystkim akumulację ściółki bukowej, natomiast za wzrost – dostawę azotu przede wszystkim w wyniku akumulacji martwej materii organicznej i emisji atmosferycznych, a także zmiany w dostępie światła do dna lasu. Ponadto stwierdzono istotną statystycznie zmianę składu florystycznego pomiędzy seriami czasowymi w obrębie wszystkich analizowanych płatów buczyn sudeckich. Zbiorowiska pochodzące z powierzchni badawczych: Muszkowicki Las Bukowy i Pośna odznaczały się największym niepodobieństwem pomiędzy stadiami czasowymi. Spadek zasadowości gleby EIV–R stwierdzono w jednej z dwóch analizowanych powierzchni kwaśnych buczyn i czterech spośród siedmiu powierzchni żyznych buczyn. Za acydyfikację odpowiada najprawdopodobniej wzrost średniego wieku drzewostanu i nagromadzenie warstwy trudno rozkładającej się ściółki bukowej. Ponadto przypuszcza się, że zachowanie wartości wskaźnika żyzności gleby EIV–N na stałym poziomie buforuje proces acydyfikacji w obrębie analizowanych buczyn.

13.09.19 Paweł Kuska-H

Niniejsza praca stanowi pierwszą próbę zinterpretowania zmian zachodzących w sudeckich lasach bukowych, funkcjonujących w warunkach ograniczonej antropopresji. Niewątpliwie, rezultaty pracy przyczynią się do lepszego zrozumienia procesów zachodzących w tych zbiorowiskach oraz ułatwią zarządzanie cennymi przyrodniczo lasami bukowymi.

13.09.19 Iwona Kusner-Hlores